

z p r a v o d a j

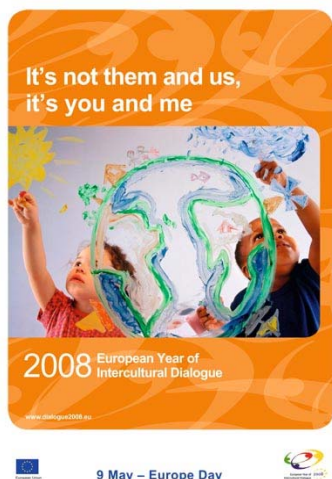
XIX. ročník

4

2008

- 2 Editorial
Den Evropy, IKT ve vzdělávání...
- 3 Kronberská deklarace
Deklarace UNESCO o budoucnosti osvojování a sdílení znalostí, která byla vyhlášena v červnu 2007 v německém Kronbergu.
- 4 Co si počít s *dissemination*
Technická poznámka pro překladatele.
- 5 Odborné vzdělávání a strategie UNESCO
Vliv globalizace na odborné a profesní vzdělávání a přípravu (TVET).
- 5 Evropští mistři (odborného) překladu
Evropský magisterský studijní program v oboru překladatelství.
- 7 Postoje Evropanů k životnímu prostředí
Šetření Eurobarometru z konce roku 2007.
- 8 Přenos kreditů v odborném vzdělávání
Návrh Doporučení Evropského parlamentu a Rady o ustavení Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET).
- 9 Profesní celodenní školy v Německu
Přehled druhů škol, které poskytují odborné vzdělávání.
- 11 Šance na vzdělávání u *starších uchazečů*
Situace při hledání učební místa v Německu. Mladí lidé, kterým se nepodaří přejít ze všeobecně vzdělávací školy přímo do profesní přípravy, a musí svůj pokus (několikrát) opakovat.
- 12 IKT ve finském vzdělávání
Zpráva pracovní skupiny obsahující národní architekturu informačních a komunikačních technologií.
- 13 Co nového v časopisech
Céreq Bref, 2007, No. 242, 244, 245, 246, 247; 2008, No. 248.
- 14 Nové knihy v knihovně
- 16 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
*Centrum pro studium demokracie a kultury
Minimum o předsednictví – e-learningový kurs pro všechny*

Editorial

Devátého května se bude opět slavit Den Evropy. O tomto svátku bylo rozhodnuto v roce 1985 na vrcholné schůzce vedoucích představitelů tehdejšího Evropského společenství v Miláně. Datum nebylo zvoleno náhodně. Před osmapadesáti lety v tento den přednesl francouzský ministr zahraničních věcí Robert Schuman návrh na založení organizace, která byla ustavena o sedm let později jako Evropské společenství uhlí a oceli. Schuman prohlásil, že sjednocení Evropy prospěje hospodářskému rozvoji a zabrání válce na evropském území. Nejprve se však musí skoncovat s letitým nepřátelstvím mezi Francií a Německem. Francouzská vláda proto navrhla podřídit celou francouzsko-německou výrobu uhlí a oceli společnému Vysokému úřadu a vytvořit organizaci, která bude

otevřena i pro jiné evropské země. Zavedení společné výroby uhlí a oceli mělo způsobit, že jakákoli válka mezi Francií a Německem bude nejen nemyslitelná, nýbrž i prakticky nemožná.

Dva příspěvky v tomto čísle čerpají ze zdrojů UNESCO. První z nich se zabývá budoucností vzdělávání v příštích pětadvaceti letech. Odborníci, kteří se k budoucnosti vzdělávání vyjadřovali v německém městě Kronbergu, jsou si vědomi vlivu, jaký mají informační a komunikační technologie na způsob získávání a sdílení znalostí. Přesto zdůrazňují nezastupitelnou úlohu učitele, který pomáhá žákům při osvojování poznatků zprostředkovaných vyspělými technologiemi. Tato úloha není tak snadná, jak vypadá. Rozhodně nespočívá v předvádění počítačových prezentací na velké obrazovce, doplňovaném poznámkami typu „tady si přečtěte“ nebo „tady vidíte“. Informace obsažené v elektronických médiích se podobají informacím v tištěných knihách. Zatímco tištěný zdroj by snad nikoho nenapadlo komentovat slovy „na straně 15 si přečtěte“ či „na straně 20 vidíte“, jakmile jde o obrazovku nebo promítací plátno, přednášející často klidně posluchačům předčítají slovo od slova. Tím ovšem nepřidávají žádnou další hodnotu k tomu, co sděluje elektronické médium. Učitelé by při používání vyučovací metody, která je někdy nazývána *blended learning* (viz např. Zpravodaj 1/2005), měli žáky seznamovat se širšími souvislostmi a pomáhat jim ukládat nové poznatky do paměti (vlastní, ne počítačové) systematickým způsobem a v případě potřeby je podobným způsobem z paměti zase vydolovat. (O využívání IKT ve vzdělávání se zmiňuje i krátký článek z Finska. Vzhledem k tomu, jak si Finsko vede v mezinárodních srovnávaních výsledků vzdělávání, jistě stojí za povšimnutí.)

Druhý článek se zaměřuje na význam odborného a profesního vzdělávání, v něž UNESCO vkládá naděje zejména ve spojitosti se sociálním a ekonomickým rozvojem zemí třetího světa.

Říká se někdy, že globalizovaný svět je v rukou překladatelů. V EU by měl být v blízké budoucnosti, až vystuduje dostatečný počet evropských mistrů (*masters*) v oboru překladatelství, v dobrých rukou. V příslušném článku se dočtete, jaké kompetence, schopnosti, znalosti a dovednosti se od nich budou očekávat. I když se píše o překladatelství, jde samozřejmě také o tlumočení. Je jisté, že pro tuto náročnou práci nemá předpoklady (např. pevné nervy) každý, zatímco adoptovat jazyk (viz únorový Zpravodaj) si můžeme všichni.

Eurobarometr zkoumal postoje Evropanů k životnímu prostředí. Pro Zpravodaj jsme z tohoto šetření vybrali kapitolu o tom, jaké zdroje informací o stavu životního prostředí lidé využívají, a hlavně, jak jim věří. Ukázalo se, že lidé měli v loňském roce čtyřikrát větší důvěru v informace ekologických sdružení a vědců než vlád jednotlivých zemí EU. Hm, hm...

AK

Kronberská deklarace

V červnu 2007 se v Kronbergu (v Německu) sešla skupina visionářů na vysoké úrovni z UNESCO a diskutovala o tom, jak se bude vyvíjet osvojování a sdílení znalostí v příštích pětadvaceti letech. Výsledkem diskuse je Kronberská deklarace o budoucnosti osvojování a sdílení znalostí, z níž jsme pro Zpravodaj vybrali podstatné části.

Experti si uvědomují, že:

- znalosti jsou klíčem ke společenskému a ekonomickému rozvoji;
- vytváření, osvojování a sdílení znalostí prochází dramatickými změnami v důsledku rychlého vyvíjení nových informačních a komunikačních technologií (IKT) a společenských transformací, které způsobují;
- jsou potřebné nové přístupy, které by vyrovnávaly rozdíly ve znalostech mezi jednotlivými zeměmi a zároveň zachovávaly kulturní a jazykovou rozmanitost;
- Internet a nové vzdělávací technologie poskytují rozličné příležitosti pro všechny;
- je třeba neustále využívat nové technologie a procesy k vytváření znalostních společností¹, které jsou zaměřeny na lidi, všezahrnující a orientované na rozvoj.

Potvrzují trvajících hodnotu mnoha zjištění včetně těch, která jsou uvedena ve zprávě mezinárodní komise o vzdělávání pro jednadvacáté století.²

Odkazují zejména na konstatování, že „pokrok ve vývoji nových informačních a komunikačních technologií by měl vést k všeobecnému rokování o přístupu ke znalostem ve světě zítřka“, které by mělo i nadále živit mezinárodní debatu zejména na Světové vrcholné schůzce o informační společnosti (WSIS).³

Identifikují hlavní strategické oblasti, na něž je třeba se zaměřit při utváření politických a strukturálních změn, které jsou potřebné pro zlepšení v oblasti osvojování a sdílení znalostí, např.:

- vliv techniky na vývoj znalostních společností;
- koncepci univerzálních „norem znalostí“;⁴
- dopad objevujících se technologií na způsoby osvojování znalostí;
- budoucí roli klasických struktur osvojování znalostí, včetně těch, na nichž se podílejí učitelé a instruktoři;
- úlohu partnerství veřejného a soukromého sektoru při osvojování a sdílení znalostí;

Předpokládají, že v příštích pětadvaceti letech:

- bude osvojování a sdílení znalostí více zprostředkováváno technikou (např. online), a tak se budou tradiční vzdělávací procesy přeměňovat a budou se vytvářet nová společenství;
- vedoucí pracovníci ve veřejném a soukromém sektoru musí akceptovat tyto změny a poskytovat lidem více

příležitosti a podnětů, které by je motivovaly a vedly k překonávání obvyklých překážek při osvojování a sdílení znalostí;

- instituce zabývající se osvojováním a sdílením znalostí se budou muset více zaměřovat na rozvoj sociálních a emočních způsobností a dovedností a dojít k širšímu pojetí vzdělávání založenému na hodnotách;

- význam osvojování faktografických znalostí bude klesat, zatímco schopnost vyhledat si cestu ve složitých systémech a najít, posoudit, uspořádat a kreativně využít relevantní informace a schopnost učit se budou velmi důležité;

- význam úlohy učitelů jako instruktorů bude klesat a naopak bude stoupat jejich úloha usnadňovatelů učení, konzultantů, poradců, koučů a vzorů pro žáky a potvrzovatelů a interpretů sdílení, vytváření a osvojování znalostí;

- další odborný rozvoj učitelů bude nutný k tomu, aby se učitelé mohli ujmout svých nových rolí, včetně efektivního využití nových technologií;

- žáci budou hrát aktivnější roli v osvojování a sdílení znalostí, včetně vytváření obsahu a jeho šíření;

- směsice vzdělávacích a sociálních prostor zahrnující jak tradiční školy pro poskytování základních hodnot a sociálních kompetencí, tak onlinová učební společenství, zejména společenství praxe, si zachová svůj význam při plnění specifitějších úkolů;

- osvojování znalostí v osobním uspořádání (tvář v tvář) zůstane důležitým socializujícím prostředím zvláště v raném dětství a v primárním a sekundárním vzdělávání; a IKT umožní relevantnější vzdělávání v postsekundárním, vysokoškolském a celoživotním vzdělávání;

- soukromý sektor bude hrát důležitější roli jako urychlovač technického rozvoje, používání modelů a efektivita v oblasti osvojování a sdílení znalostí a jako partner přispívající ve standardním uspořádání k vytváření obsahu, ke kompletování, šíření a využívání nástrojů;

- osvojování a sdílení znalostí bude stráženo na míru, včetně liberalizace certifikačních postupů, které budou brát v úvahu osvojené kodifikované i neuvědomované (*tacit*) znalosti;

- globální snahy spojené se softwarem z volných a otevřených zdrojů (*Free and Open Source Software – FOSS*) a s otevřenými vzdělávacími zdroji (*Open Educational Resources – OER*) budou mít dalekosáhlejší roli ve sdílení znalostí;
- otevřený přístup a volný tok obsahu i participace na vytváření tohoto obsahu budou mít hlavní význam pro spravedlivé osvojování a sdílení znalostí.

Zdůrazňují potřebu:

- Rozvíjet dlouhodobé strategie k efektivnímu využívání obrovského potenciálu nových komunikačních a informačních procesů a technologií pro rozvíjení nových přístupů k osvojování a sdílení znalostí;
- Zajistit, že tyto strategie zahrnují potřeby rozvojových zemí, a tím snížit rostoucí digitální nerovnost;
- Integrovat tyto strategie do perspektivní a udržitelné politiky;
- Vyzvat všechny zainteresované strany, včetně soukromého sektoru, akademické obce a společenství uživatelů, z různých věkových skupin a s různým kulturním zázemím k tomu, aby se účastnili na rozvoji těchto strategií;
- Ustavit účinné partnerství všech zúčastněných pro poskytování udržitelných, dlouhodobě reálných řešení aplikace IKT v osvojování a sdílení znalostí;
- Poskytovat všem možnost účasti v síťovém sociálním učení, které je místně a globálně relevantní, validuje neuvědomované znalosti a podporuje informální učení;
- Propagovat uživatelsky přívětivé aplikace IKT tak, aby osvojování a sdílení znalostí bylo k dispozici pro každého, kdekoli a kdykoli;
- Podporovat otevřený přístup a volný tok obsahu vývojem otevřených standardů, otevřených datových struktur a standardizovaných informačních struktur i dalších prvků kybernetické infrastruktury nezbytné k podpoře jednotlivých žáků na zeměkouli;
- Umožnit vytváření otevřeného obsahu prakticky zaměřeným odborníkům v rozvojovém světě a obecně zaručovat vytváření kulturně citlivého obsahu;
- Vytvořit flexibilní normy znalostí (např. dynamický profil znalostí/dovedností);
- Zachovávat mateřské jazyky a zároveň podporovat znalosti jednoho nebo více globálních jazyků;

- Vytvářet nové a kreativní obchodní modely k podpoře udržitelného vytváření a šíření vysoce kvalitního obsahu;
- Přizpůsobit pedagogické hodnocení požadavkům globalizovaného světa a brát v úvahu problémy migrace a odlivu mozků;
- Redefinovat cíle a mechanismy hodnocení tak, aby zahrnovalo čtyři pilíře učení se: „učit se znát, učít se dělat, učít se žít společně a učít se být“;
- Zaručit dlouhodobou a udržitelnou dostupnost digitálního obsahu a vzájemné součinnosti systémů elektronického vzdělávání na globální úrovni jako klíčových prvků osvojování a sdílení znalostí.

Doporučují:

- Další úvahy na úrovni expertů v mezinárodním uspořádání;
- Ustavení komise ze zástupců mnoha zainteresovaných stran o využívání potenciálu IKT pro osvojování a sdílení znalostí („Vize 2025“);
- Přípravu zprávy nastiňující dlouhodobé strategie generálnímu řediteli UNESCO pro případnou prezentaci na 35. generální konferenci UNESCO (říjen 2009);
- Předložení této zprávy k diskusi společenství mnoha zainteresovaných stran (např. ustavením onlinových spolupracujících prostorů a uspořádáním mezinárodního odborného symposia/konference);
- Spojení dalších úvah o těchto problémech s pokračující prací týkající se sledování a realizace výsledků WSIS.

AK

¹ Používá se též termín „vzdělanostní společnost“ – viz rubrika *Nové knihy v knihovně*.

² *Učení je skryté bohatství* : zpráva Mezinárodní komise UNESCO "Vzdělávání pro 21. století" / Jacques Delors. Praha : ÚIV, 1997. 18, 125 s. (Access to Documents). Název originálu: *Learning: The Treasure within*.

³ *Informační společnost. Zpravodaj*, 2004, č. 1, s. 3-5.

⁴ Termín „normy znalostí“ je abstraktní a označuje způsoby hodnocení a certifikace pro měření kompetencí v různých oblastech dovedností a znalostí.

Pramen: http://www.unesco.de/kronberg_declaration.html?&L=0

Co si počít s dissemination

Jednou z podmínek pro schválení nějakého projektu je obvykle to, aby se s jeho výsledky seznámil co možná největší počet lidí. To je vyjadřováno anglickým slovem *dissemination*, které se překládá jako *šíření, rozšiřování, propagování, popularizace*. Ve slovníčku (příloha VI/2007 Zpravodaje), je slovník *dissemination of outcomes* překládáno jako *rozšiřování výstupů*. *Rozšiřování* však může mít v některých souvislostech dva významy, např. při překladu části Kronberské deklarace *content creation and dissemination* tedy *vytváření a rozšiřování obsahu* není jasné, zdá se obsah šíří nebo dělá širším. Tento problém u *vytváření a šíření obsahu* odpadá. Takže vybírejte vhodný překlad podle kontextu a radši se vyhněte *diseminaci*.

AK

Odborné vzdělávání a strategie UNESCO

Odborné a profesní vzdělávání a příprava (*Technical and Vocational Education and Training – TVET*) je integrální součástí mandátu UNESCO ve vzdělávání.

Globalizace vyžaduje, aby lidé neustále rozvíjeli své znalosti a praktické dovednosti. TVET má zvláštní roli v poskytování těchto znalostí a dovedností, s jejichž pomocí lidé mohou zlepšit svůj každodenní život. Pokrok dosažený celosvětově v docházce do základní školy (viz *Global Monitoring Report 2008*) logicky vyžaduje, aby bylo dosaženo významného pokroku také v přístupu do kvalitního TVET pro zvyšující se počty absolventů základních škol.

Ministři školství 96 zemí, kteří se zúčastnili Ministerského kulatého stolu o vzdělávání a hospodářském rozvoji ve dnech 19.-20. října 2007 na 34. generální konferenci UNESCO, zdůraznili význam TVET opětovným potvrzením svého odhodlání posílit spojení mezi vzděláváním, sociálním a ekonomickým udržitelným rozvojem. TVET by mělo být podporováno a přebudováno tak, aby nabízelo praktické dovednosti, širší kompetence a otevírání cest do vysokoškolského vzdělávání i zlepšování zaměstnatelnosti a podnikatelství.

TVET je klíčový sub-sektor, v němž má UNESCO komparativní výhodu, a UNESCO bude pokračovat v rozvíjení politiky reformování, posilování a rozšiřování přístupu do TVET. Střednědobá strategie na léta 2008-2013 naznačuje, že TVET bude jednou z oblastí, na něž bude UNESCO zaměřovat svou činnost v Africe. TVET též tvoří důležitý aspekt pomoci UNESCO v zemích, kde došlo ke konfliktům nebo katastrofám.

Má-li se plně využít potenciálu TVET, musí UNESCO strategicky plánovat a koordinovat svou práci s dalšími institucemi působícími v této oblasti.

AK

Pramen: A UNESCO Strategy for Technical and Vocational Education and Training. Executive Board 179 EX/49. Paris, 27 February 2008.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0015/001581/158162e.pdf>

Evropští mistři (odborného) překladu

14. března 2008 se v Bruselu konala mezinárodní konference věnovaná odbornému vzdělávání profesionálních překladatelů – evropskému magisterskému studijnímu programu v oboru překladatelství (*European Master's in Translation – EMT*). Zástupci vysokých škol z členských států EU, kandidátských a třetích zemí diskutovali s potenciálními zaměstnavateli a mezinárodními institucemi o základních způsobnostech, které by měli mít budoucí překladatelé. Konference se též zabývala kritérii, jaká musí vysoké školy splňovat, aby se mohly zapojit do sítě EMT.

Úkolem konference bylo:

- umožnit setkání odborníků, kteří vzdělávají překladatele, zaměstnavatelů a mezinárodních organizací;
- diskutovat o problémech týkajících se vzdělávání překladatelů v EU a realizace EMT;
- usilovat o konsensus v názoru na společné kurikulum EMT a realizační kritéria;
- vybudovat síť vysokých škol s programem EMT;
- ustavit spolupráci mezi vysokými školami v různých zemích;
- profesionalizovat překladatelství jako povolání v rámci EU.

Co se požaduje od překladatelů u Evropské komise

Překladatelé EK mají za úkol překládat (obvykle do svého prvního jazyka) texty politické nebo právní po-

vahy, které jsou často složité a zahrnují všechny oblasti činnosti Evropské unie (hospodářskou, finanční, vědeckou, technickou atd.).

Lidé přijímaní na tuto práci by měli mít vysokoškolské vzdělání s vhodnou kvalifikací v nějakém přírodovědném nebo společenskovědním oboru relevantním pro práci institucí EU a schopnost přizpůsobovat se a profesionálně se vyvíjet. Jsou na ně kladeny tyto požadavky:

- schopnost pochopit různé a často složité záležitosti, pohotově reagovat na měnící se okolnosti, efektivně zvládat informace a komunikovat;
- projevovat iniciativu a představitost a zachovávat si vysokou míru intelektuální zvědavosti a motivace;

- schopnost pracovat konzistentně a pod tlakem, samostatně i jako součást týmu a zapadnout do multikulturního pracovního prostředí;
- schopnost pracovat podle administrativních pravidel, která jsou používána ve velkých organizacích veřejných služeb.

Kromě těchto základních požadavků, které platí pro všechny zaměstnance Komise bez ohledu na jejich specializaci, se při přijímání těchto pracovníků klade důraz na další dovednosti. Jsou to:

Jazykové dovednosti

Dokonalé ovládnutí všech aspektů a stylistických úrovní prvního jazyka. Důkladná znalost dvou nebo více dalších jazyků, především angličtiny, francouzštiny nebo němčiny, nebo jednoho z těchto tří jazyků a jednoho dalšího úředního jazyka EU.

Tematické dovednosti

Dobrá znalost ekonomie, finančních záležitostí, právních záležitostí, technických nebo vědeckých oborů.

Překladačské dovednosti

Schopnost porozumět textům v jazyce zdroje a správně je přeložit do cílového jazyka, používat rejstřík a další jazykové konvence, které odpovídají danému účelu.

Schopnost rychle a efektivně si osvojit ve zdrojovém i cílovém jazyce základní znalosti (fakta, terminologii, jazykové zvyklosti) nezbytné pro překlad profesionální úrovně, a to i v méně známých oborech. Patří sem také schopnost využívat nástroje výzkumu a obeznámení se s výzkumnými strategiemi.

Schopnost zvládnout překládání s pomocí počítače a elektronické terminologické nástroje i standardní kancelářský software.

Evropský master¹ v překladačství

Generální ředitelství pro překlady Evropské komise předložilo návrh studijního programu evropský master v překladačství. Ten by měl sloužit jako pomůcka pro plánování kurikula, hodnocení a srovnávání. Program by měl odpovídat 60-100 kreditům v rámci Evropského systému přenosu kreditů (*European Credit Transfer System* – ECTS) a jeho absolvování by mělo trvat maximálně dva roky. Program by se měl skládat z devíti celků, které jsou zde uvedeny spolu s úkoly, jež mají plnit:

Překládání jako profese

Seznámit studenty s různými aspekty překladačství jako povolání, a tím jim pomoci při vytváření silné profesní identity a při výběru profesní dráhy.

Teorie překládání

Poskytnout pevný teoretický základ pro profesní odbornost a důkladné pochopení podstatných otázek, na nichž je založena praktická překladačská práce.

Analýza textulrozpravy a analýza překladačského zadání

Vybavit studenty pojmovými nástroji pro analyzování textů zahrnutých do překladačského zadání i různých jednotlivých faktorů překladačských zadání a situací tak, aby mohli vypracovat text, který by byl vhodný pro daný účel; umožnit studentům identifikovat a popsat potenciální lingvistické, textové a textově strategické problémy a zdůvodnit jejich lingvistická, textová a strategická rozhodnutí.

Interkulturní komunikace

Naučit studenty vnímat kulturní rozdíly a roli kulturních faktorů v překládání a obecněji v mezinárodní komunikaci a vybavit je pojmovými nástroji pro interpretaci jednotlivých kultur.

Terminologická práce

Zavést základní principy terminologické práce a poskytnout studentům dostatečné praktické znalosti a dovednosti v zacházení s terminologií a ve využívání terminologických nástrojů.

Informační technologie pro překlady

Poskytnout studentům dostatečné praktické znalosti a dovednosti v zacházení s elektronickými dokumenty a ve využívání informačních sítí, nástrojů a technologií pro překládání.

Jazykové povědomí a kultivace jazyka

Naučit studenty vnímavosti k lingvistické, stylistické a textové správnosti a „přirozenosti“, zejména v jejich prvním jazyce, především z hlediska překladačské komunikace.

Znalosti speciálních oborů a jejich jazyků

Poskytnout základní pochopení speciálních oborů a jejich klíčových termínů i jejich (kulturně specifických) lingvistických a pragmatických konvencí (textových žánrů) s cílem vybudovat tematické a komunikativní kompetence studentů.

Praktické překládání (včetně více než jedné jazykové kombinace)

Kombinovat osvojené překladačské znalosti a dovednosti a dále je zlepšovat prostřednictvím řízených překladačských zadání tak, aby se učící se překladačské mohli stát profesionály, kteří jsou schopni zpracovávat funkčně adekvátní a komerčně přijatelné cílové texty.

Anna Konopásková

¹ *Titul master se ponechává v této podobě ve francouzštině i v němčině.*

Prameny: <http://europa.eu/languages/en/document/107>
http://ec.europa.eu/dgs/translation/external_relations/universities/master_en.htm

Postoje Evropanů k životnímu prostředí

Koncem minulého roku proběhlo šetření Eurobarometru, které mělo za úkol zjistit, co si občané Evropské unie myslí o environmentální politice. Zpráva o tomto šetření byla publikována v březnu 2008. Z ní jsme vybrali úryvky z kapitoly o zdrojích informací o životním prostředí, jejich využívání a důvěryhodnosti.

Tři hlavní zdroje informací o environmentálních problémech jsou podle respondentů masmédiá. Mezi rokem 2004 a 2007 došlo na prvních místech k posunům a Internet předstihl rozhlas.

	2004	2007
Televizní zprávy	72%	68 %
Noviny	51 %	43 %
Filmy a dokumenty v televizi	35 %	33 %
Internet	11 %	24 %
Rozhlas	24 %	20 %
Časopisy	17 %	16 %

Ve všech zemích je nejčastěji zmiňovaným zdrojem environmentálních informací televize. Nejvíce v jižních zemích (Bulharsko, Řecko, Kypr a Portugalsko). Televizní zprávy jsou hlavním zdrojem informací pro ženy, starší lidi a lidi se základním vzděláním.

Noviny jsou ve starých členských státech podstatně důležitějším zdrojem než v nových. Respondenti v severovýchodních zemích, v Lucembursku a v Irsku dávají přednost novinám. Muži, starší a vzdělaní respondenti nejčastěji uvádějí noviny jako hlavní zdroj informací.

Televizní filmy a dokumenty slouží jako zdroj environmentálních informací více v nových členských státech než v EU15. Téměř polovina Švédů, Francouzů, Maďarů a respondentů z ČR je zmiňují jako hlavní zdroj environmentálních informací. Respondenti mladší 55 let, studenti a vzdělaní lidé nejpravděpodobněji používají tato média.

Estonci, Dánové, Nizozemci a respondenti z ČR nejčastěji uvádějí jako zdroj environmentálních informací Internet. Muži, mladí lidé, studenti a vzdělaní lidé nejvíce získávají informace pomocí Internetu.

Tato pozorování lze použít při definování záměrů a kanálů komunikační kampaně o environmentálních otázkách. Např. mladí respondenti/studenti jsou poněkud lhostejní k environmentálním problémům a v průměru označují televizní zprávy za hlavní zdroj informací. Internet však udávají jako druhý nejpoužívanější zdroj. Proto lze doporučit Internet jako prostředek zvyšování povědomí u těchto mladých lidí.

Zdroje, které nejčastěji poskytují informace o environmentálních problémech, nemusí být zároveň zdroji, který lidé nejvíce důvěřují. Největší důvěře se těší různá sdružení ochrany životního prostředí a vědci. Televize je

s odstupem na třetím místě. Následují sdružení spotřebitelů. V roce 2007 byla přidána nová položka „mezinárodní organizace“, proto nejsou obě šetření přímo srovnatelná.

	2004	2007
Sdružení ochrany životního prostředí (<i>Green Peace, World Wildlife Fund</i> apod.)	42 %	36 %
Vědci	32 %	36 %
Televize	27 %	22 %
Sdružení ochrany spotřebitelů a další občanské organizace	18 %	18 %
Mezinárodní organizace (OSN apod.)	-	13 %
Noviny	15 %	11 %
Evropská unie	12 %	10 %
Vlády jednotlivých zemí	11 %	9 %

Respondenti z 11 zemí mají největší důvěru ve sdružení ochrany životního prostředí. Jde hlavně o staré členské státy (37 % oproti 33 % ve 12 nových členských státech). Více než polovina rakouských, německých a švédských respondentů tvrdí, že důvěřují environmentálním nevládním organizacím. Nejpravděpodobněji mají důvěru v tyto organizace ti, kdo setrvali v celodenním vzdělávání nejméně do 20 let, ti, kdo stojí politicky nalevo, a logicky ti, kdo mohou být označeni za environmentálně citlivé respondenty.

Vědcům důvěřují stejnou měrou respondenti ze starých a nových členských států a jsou nejčastěji zmiňovaným zdrojem informací ve 14 zemích. Řekové, Estonci, Francouzi a Finové vyjmenovávají tento zdroj jako zejména důvěryhodný. Nejčastěji jim důvěřují studenti a vzdělaní lidé.

Největší segmenty dotázaných Litevců, Lotyšů a Bulharů uvádějí, že důvěřují informacím televize, a také ji nejčastěji jmenují jako hlavní zdroj environmentálních informací. Respondenti z těchto zemí také nepravděpodobněji uvádějí televizi jako hlavní zdroj environmentálních informací.

Výsledky ukazují, že ti, kdo se cítí informováni, jmenují významně více médií jako zdroj environmentálních informací. To pravděpodobně odráží skutečnost, že ti, kdo se cítí být informováni, konzumují celkově více informací než ti, kdo se cítí neinformováni.

Neinformovaní respondenti mají nejčastěji tendenci používat jako zdroj informací televizi a také jí více důvěřují, zatímco respondenti, kteří se cítí informováni o environmentálních problémech, důvěřují spíše zdrojům se specifickou znalostí těchto problémů. Respondenti, kteří se cítí být informováni o environmentálních problémech, uvádějí významně častěji jako informační zdroj Internet.

*Pramen: Attitudes of European citizens towards the environment. Fieldwork: November – December 2007. Publication: March 2008. Special Eurobarometer 295/ Wave 68.2 – TNS Opinion & Social. Report. 127 s.
http://www.ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_295_en.pdf*

Přenos kreditů v odborném vzdělávání

Evropská komise vypracovala návrh Doporučení Evropského parlamentu a Rady o ustavení Evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET). Pro informaci ve Zpravodaj jsme přeložili podstatné části návrhu.

ECVET patří k sérii evropských iniciativ, kterou tvoří Evropský systém přenosu a shromažďování kreditů (ECTS), Europass, Evropská charta kvality mobility (EQCM), Evropské principy pro identifikaci a validaci neformálního a informálního učení a Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní vzdělávání (EQF):

- *ECTS* byl podpořen Doporučením Evropského parlamentu a Rady z 10. července 2001 o mobilitě v rámci Společenství pro studenty, účastníky profesní přípravy, dobrovolníky, učitele a instruktory a je používán ve vysokoškolském vzdělávání. ECVET by měl být kompatibilní s ECTS tak, aby umožňoval přechody mezi odborným a vysokoškolským vzděláváním.

- *Europass* byl ustaven Rozhodnutím č. 2241/2004/ES Evropského parlamentu a Rady 15. prosince 2004 o jednotném rámci Společenství pro transparentnost kvalifikací a kompetencí.

- *Evropské principy pro identifikaci a validaci neformálního a informálního učení* byly dohodnuty formou závěrů Rady v roce 2004. Při realizaci ECVET budou tyto principy brány v úvahu.

- *EQCM* byla přijata na základě Doporučení Evropského parlamentu a Rady z 18. prosince 2006 o nadnárodní mobilitě v rámci Společenství pro účely vzdělávání a profesní přípravy. V osmém bodě přílohy charty je uvedeno, že pokud se na mobilitě podílí jednotlivci, měla by být účastníkům poskytnuta pomoc, která jim usnadní uznávání a certifikaci výsledků učení. ECVET má podporovat kvalitu mobility jednotlivců tak, jak to vyžaduje toto doporučení.

- *EQF* byl spuštěn Doporučením Evropského parlamentu a Rady o Evropském rámci kvalifikací z roku 2008 jako referenční nástroj pro srovnávání kvalifikačních úrovní v národních systémech kvalifikací a rovněž v systémech kvalifikací vytvořených mezinárodními

odvětvovými organizacemi. ECVET bude EQF doplňovat a bude stavět na společných koncepcích a principech. ECVET vlastně používá EQF jako referenční úroveň pro kvalifikace.

Konzistentnost s další politikou a cíli EU znamená, že ECVET se nepoužívá při vzájemném uznávání kvalifikací v regulovaných povoláních, protože to se řídí směrnicí 2005/36/ES ze 7. září 2005.

Členským státům se tímto návrhem doporučuje, aby:

1. propagovaly ECVET tak, jak je vysvětleno v příloze 1 a 2, za účelem usnadnění nadnárodní mobility v odborném vzdělávání a přípravě a v celoživotním vzdělávání bez hranic;
2. používaly ECVET od roku 2012, zejména přijímaním opatření pro jeho postupnou aplikaci v kvalifikačních odborného vzdělávání a přípravě, v souladu s národní legislativou a praxí, pro účely přenášení, uznávání a shromažďování výsledků učení, kterých jednotlivci dosáhli ve formálním, neformálním a informálním kontextu;
3. podporovaly rozvoj národních a evropských partnerství a sítí zahrnujících kompetentní instituce a úřady, sociální partnery, odvětví a poskytovatele odborného vzdělávání a přípravě a zabývajících se zkoušením, realizací a propagací ECVET;
4. zaručovaly, že zainteresované strany a jednotlivci v oblasti odborného vzdělávání a přípravě mají přístup k informacím a k poradenství o ECVET. Dále aby zaručily, že aplikace ECVET na kvalifikace je řádně propagována kompetentními úřady a že přidružené dokumenty Europassu vydávané kompetentními úřady obsahují jasné a relevantní informace;
5. při používání ECVET aplikovaly principy zajišťování kvality, zejména ve vztahu k hodnocení, validaci a uznávání výsledků učení;

6. zajišťovaly, že existují fungující mechanismy koordinace a monitorování na příslušných úrovních v souladu s legislativou, strukturami a požadavky jednotlivých členských států, za účelem zaručování kvality, transparentnosti a konzistentnosti iniciativ přijatých pro realizaci ECVET.

Schvaluje se záměr Komise:

- podporovat členské státy v provádění úkolů uvedených v bodech 1 až 6 a v používání principů a technických specifikací ECVET tak, jak jsou stanoveny v příloze 2, zejména usnadňováním testování, spolupráce, vzájemného učení, propagace a v zahajování informačních a konzultačních cvičení prostřednictvím evropské sítě ECVET;
- vytvářet uživatelské příručky a nástroje ve spolupráci s národními a evropskými experty a uživateli, rozvíjet zkušenosti pro posilování kompatibility mezi ECVET a ECTS užívaným ve vysokoškolském vzdělávání a poskytovat pravidelné informace o vývoji ECVET;
- ustavit do jednoho roku od data přijetí tohoto doporučení skupinu uživatelů ECVET zahrnující relevantní

zainteresované strany z oblasti odborného vzdělávání a přípravy a národní kompetentní instituce a participující na evropské síti ECVET, která by přispívala k aktualizaci uživatelské příručky a ke kvalitě a celkové koherenci procesu spolupráce pro realizaci ECVET;

- monitorovat zahájenou činnost a pokračovat v ní, zejména aktualizací příručkových materiálů, a po hodnocení a evaluaci této činnosti vypracovat čtyři roky po přijetí tohoto doporučení ve spolupráci s členskými státy zprávu pro Evropský parlament a Radu o získaných zkušenostech a důsledcích pro budoucnost včetně, bude-li to nutné, možné revize a úpravy tohoto doporučení.

AK

Pramen: Proposal for a Recommendation of the European Parliament And Of The Council on the establishment of the European Credit system for Vocational Education and Training (ECVET). Brussels, 9.4.2008. COM(2008) 180 final. 22 s.

Profesní celodenní školy v Německu

Ve stanovisku Hlavního výboru Spolkového ústavu odborného vzdělávání (BIBB) k návrhu Zprávy o odborném vzdělávání 2006 Spolkového ministerstva školství a výzkumu se uvádí, že v Německu klesá počet podnikových učebních míst a zároveň roste počet absolventů všeobecně vzdělávacích škol. Míra nezaměstnanosti mladistvých ve věku do dvaceti let je relativně nízká díky rozšiřování nabídky studia v profesních školách jednotlivých spolkových zemí.

Profesní celodenní školy mají v posledních letech (nechtěnou) funkci – ulehčují od tlaku na nabídku trhu učebních míst. Studijní obory jsou náročnější na počty vyučujících a na prostory než profesní školy, země je však zřizují proto, aby mladí lidé měli více příležitosti ke vzdělávání. Důsledky jsou z hlediska politiky a ekonomiky vzdělávání kontraproduktivní. Mladí lidé setrvávají v odborném vzdělávání déle, věk vstupu do zaměstnání s povinností placení sociálního pojištění se zvyšuje. Průměrný věk vstupu do duálního systému je 19 let. Všeobecná povinná školní docházka končí ve věku 15 popř. 16 let, a tak se ukazuje, že předchozí odborné nebo vyšší všeobecné vzdělání je při vstupu do duální profesní přípravy již běžným jevem. Duální příprava se de facto stává profesním dalším vzděláváním.

Rok předprofesní přípravy

Zřízení roku předprofesní přípravy je určeno mladistvým, kteří v důsledku učebního znevýhodnění potřebují

bují k získání profesní přípravy zvláštní pomoc (Usnesení Konference ministrů kultury z roku 1982). Formy předprofesní přípravy mají poskytovat zvláště vybrané základní dovednosti a znalosti z příslušných učebních polí, podporovat všeobecné vzdělávání a motivovat mladistvé k profesní přípravě. Ti by měli potom vstoupit buď základního roku odborného vzdělávání, nebo na profesní odbornou školu, kde je jim poskytována zvláštní pedagogická pomoc.

Rok předprofesní přípravy patří organizačně na profesní školu a je zřízen ve všech zemích (kromě Braniborska). Počty žáků se zvýšily z 55 000 (rok 1995) na 80 000 (rok 2004), tj. cca o 45 %. Předprofesní přípravu organizuje též Spolková agentura práce. Žáci školou povinni navštěvují profesní školu.

Základní rok odborného vzdělávání

Také v roce základního odborného vzdělávání, který spadá pod profesní školu, se počty žáků v posledních

deseti letech značně zvýšily. Míra růstu dosáhla 25 %, z 38 000 v roce 1995 na 47 000 v roce 2004.

Podle zákona o reformě odborného vzdělávání (Ber-BiRefG) a novelizovaného zákona o odborném vzdělávání (BBiG) rozhodují o započítávání roku základního odborného vzdělávání nebo odborné školy do doby vyučení zemské vlády.

Nástavbové profesní školy

Nástavbové profesní školy nehrají v systému odborných škol již téměř žádnou roli. V roce 2004 v nich studovalo jen 671 žáků v Bádensku-Württembersku.

Profesní odborné školy

Největší přírůstek zaznamenávají profesní odborné školy. Počet žáků stoupl za posledních 10 let o 40 %, z 311 000 na 542 000. Rámcová smlouva o profesních odborných školách se v současné době v rámci Konference ministrů kultu přepracovává také proto, aby se školy přizpůsobily nové právní situaci vzniklé na základě novelizace Zákona o odborném vzdělávání.

Profesní odborné školy mají v systému odborných škol různé úlohy. Kromě částečné nebo plné odborné kvalifikace mohou také rozšiřovat předchozí všeobecné vzdělání. Takto mohou žáci získat odbornou kvalifikaci a zároveň ukončit hlavní školu, střední školu a získat zralost pro odbornou vysokou školu. Profesní odborné školy poskytují základní odborné vzdělání, organizují kurzy, které vedou k ukončení učebního oboru uznávaného podle zákona o odborném vzdělávání nebo Řemeslnického řádu, a kurzy, které vedou k absolvování profesní přípravy pouze návštěvou školy.

V posledních deseti letech se přidala ještě další funkce, se kterou se původně nepočítalo. Profesní odborné školy přijímají mladistvé, kteří nebyli přijati do duálního systému. Na jedné straně mají díky tomu zaměstnavatelé vyrovnanou bilanci v učebních místech, na druhé straně hospodářská sféra školám vyčítá, že zavádějí paralelu k tradiční profesní přípravě. To však nebylo záměrem zemí, kterým tento vývoj způsobuje značné finanční problémy. Náklady na celodenní odborné školy jsou třikrát vyšší než v profesní škole. Tyto velké investice jsou problematické, protože vysoký podíl úspěšných absolventů následovně nastoupí do duální profesní přípravy, a absolvuje fakticky druhou profesní přípravu. Pro zaměstnavatele je to výhodné: Učni, kteří získali podstatné kompetence k vykonávání pozdější profese již ve škole, mohou být během učení využíváni jako odborné síly, ale odměňováni jako učni.

Možnost zvrátit tuto situaci, nesmyslnou nejen z hlediska ekonomiky vzdělávání, vidí země v tom, že úspěšným absolventům studijních oborů umožní připuštění ke zkouškám organizovaným komorou. To

však naráží na tvrdý odpor komor a ministerstev hospodářství. Tvrdí se, že absolventům škol chybí potřebná praktická zkušenost. Hlavní příčinou jsou však obavy hospodářské sféry poskytující vzdělávání, že atraktivní studijní obory na profesních odborných školách, v nichž lze získat i zralost pro odbornou vysokou školu, přetáhnou potenciální učně duální profesní přípravě.

Střední odborné školy

Počty žáků středních odborných škol vzrostly o 55 %, ze 78 000 (rok 1995) na 122 000 (rok 2004). Nárůst je z velké části způsoben zvyšováním počtu žáků, kteří jsou přijímáni do 11. třídy střední odborné školy a absolvují tam odbornou praxi. Rámcová smlouva o střední odborné škole byla novelizovaná v roce 2004.

Odborné školy

Počet žáků odborných škol se v posledních deseti letech nemění. Rámcová smlouva o odborných školách byla novelizována v roce 2002. Posláním odborných škol je připravovat odborné síly s profesní zkušeností způsobilé k tomu, aby přebíraly vedoucí úkoly v provozech, podnicích, správách a zařízeních a/nebo samostatně prováděly zodpovědné činnosti. Odborné školy připravují na podnikatelskou samostatnost. Za určitých podmínek se absolutoria na odborných školách mohou započítávat k částem mistrovské zkoušky. Mnohé odborné školy také ve spolupráci s komorami na mistrovskou zkoušku připravují.

Profesní vyšší školy

Profesní vyšší školy jsou zřizovány v zemích Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Berlín, Dolní Sasko, Rýnsko-Falc a Šlesvicko-Holštýnsko na základě Rámcové smlouvy o profesních vyšších školách. Počet jejich žáků se téměř zpětinásobil, z 3800 (rok 1995) na téměř 18 000 (rok 2004). Profesní vyšší školy vedou po dvouletém celodenním studiu ke zralosti pro vysokou školu spojenou s oborem a s druhým cizím jazykem ke všeobecné zralosti pro vysokou školu. První rok profesní vyšší školy se může nahradit jinými ukončenými druhy vzdělávání, které vedou ke zralosti pro odbornou vysokou školu (například návštěvou střední odborné školy). Profesní vyšší školy se ve všeobecně vzdělávacích předmětech orientují v podstatě podle standardů gymnázií.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen:

Herrmann, Gernot G.: Berufliche Vollzeitschulen: Ausputzer der Nation? Berufsbildung, 2006, č. 100/101, s.56-58.

Šance na vzdělávání u *starších* uchazečů

Spolková agentura práce registruje v posledních letech stále více uchazečů o učební místo, kteří opustili školu již před rokem nebo ještě dříve. V roce 2006 jejich podíl poprvé přesáhl 50 procent. V mnoha případech jde o mladistvé, kteří se už jednou snažili získat učební místo. Zároveň však často nebyli zaznamenáni jako neúspěšní uchazeči o učební místo. Pokud začali v mezidobí pracovat, byli považováni za „zapatřené“. Šance na úspěch *starších* uchazečů jsou v průměru horší než u těch, kteří se snaží získat učební místo poprvé.

Silný vzestup v posledních letech

Ze 763 100 mladistvých, které Spolková agentura práce (BA) v roce 2006 registrovala jako uchazeče o učební místo (zralé pro vzdělávání), 385 200 (51 %) opustilo školu již v předchozím roce nebo ještě dříve. Podíl této skupiny na všech uchazečích v posledních letech značně stoupl: ve východním Německu z 35 % (rok 1997) na 57 % (rok 2006), v západním Německu (zde jsou k dispozici delší časové řady) z 37 % (rok 1990) na 49 % (rok 2006).

Nápadná je úzká statistická souvislost mezi vzestupem počtu uchazečů z ročníků, které opustily školu dříve, a objemem uchazečů, kteří se v předchozím roce nedostali do učení a skončili v nějaké alternativní formě (mj. vzdělávání přechodného systému, praktika, zaměstnání a výdělečná činnost). Podíl těchto lidí, kteří zůstávají v alternativní situaci, v celé SRN vzrostl z 35 % (rok 1992) na téměř 46 %, tj. 348 000 mladistvých (rok 2006). Všichni ti, co zůstali v alternativě, se v oficiální bilanci trhu vzdělávání nepočítají k uchazečům o učební místo, i když často učební místo dále hledají. Za neúspěšné uchazeče jsou považováni pouze ti, kdo se nedostali do učení ani do nějaké alternativní formy. Tak se rozsah skutečného zájmu o vzdělávání velice podhodnocuje a budoucí potenciál *starších* uchazečů se v oficiální bilanci trhu vzdělávání nepozná. Časem se tak vytvořila zvětšující se skupina lidí, kteří nepatří k oficiálním neúspěšným uchazečům, hledají však učební místo a za rok se opět budu hlásit u BA.

Ne všichni uchazeči z dřívějších ročníků jsou *starší*

Typickým případem je člověk, který nejdříve absolvuje brannou nebo civilní službu, a potom se poprvé uchází o učební místo. Naopak může být *starším* uchazečem někdo, kdo právě opustil školu. Např. neúspěšný uchazeč z předchozího roku, který mezitím navštěvoval jednoletou profesní školu.

Kruh skutečných *starších* uchazečů lze přesněji vymezit v průzkumech uchazečů prováděných BA a Spolkovým ústavem odborného vzdělávání (BIBB). Jedná o reprezentativní a vypovídací průzkumy u náhodných vzorků z několika tisíců uchazečů hlášených

u BA. Zde lze také zjistit, co tito lidé dosud dělali, v čem se liší od ostatních uchazečů, jaké mají vyhlídky na úspěch, popř. další profesní plány, pokud to s učebním místem opět nevyjde.

Podle výsledků průzkumů BA a BIBB z roku 2004 bylo ze 740 000 hlášených uchazečů o učební místo 266 700 *starších* uchazečů. Z nich 122 400 se ucházelo o učební místo již minulém roce, 66 700 v předminulém roce a 73 700 ještě dříve.

Další vývoj

Z 266 700 *starších* uchazečů, kteří se vyskytovali v roce 2004, zůstalo na konci roku 158 200, kteří se do duálního systému opět nedostali. Mnozí z nich uváděli, že by profesní přípravu chtěli začít. Většina z nich si přála, aby mohli nastoupit v již zahájeném školním roce, další ve školním roce 2005, popřípadě v roce 2006. Časový posun často souvisí s délkou existujících alternativ, např. s obnoveným navštěvováním školy.

Z 216 000 uchazečů, kteří podle vlastních slov koncem roku 2004 v učení nebyli, si celkem 178 700 přálo absolvovat profesní přípravu v duálním systému. Z toho 59 500 chtělo nastoupit do učení nejraději okamžitě, 88 700 v příštím roce a 30 500 ještě později.

Parametry *starších* uchazečů a dosud navštěvované studium

Starší uchazeči se často nacházeli mezi lidmi s ukončenou nižší školou a se špatnými známkami. Zřejmě proto se jim nástup hned nepodařil. Ostatně mezi 266 700 *starších* uchazečů se nacházelo také 40 400, kteří profesní přípravu již jednou začali, ale přerušili ji. 13 800 profesní přípravu dokonce již jednou ukončili.

Většina *starších* uchazečů (146 200) se však již nějaké formy vzdělávání v přechodu mezi školou a profesní přípravou zúčastnila a také ji dokončili.

Pravděpodobnost získání místa v profesní přípravě

Pravděpodobnost získání místa u všech uchazečů závisela hlavně na absolvování školy a na známkách ve škole. Tato pravděpodobnost je vyšší u uchazečů, kteří se o profesní přípravu zajímali poprvé. Nezáleželo to asi jen na tom, že v průměru měli lepší vysvědčení.

Neboť i při srovnatelně dobré předchozí kvalifikaci byly šance *starších* uchazečů horší. Přitom *starší* uchazeči z předminulého roku nebo z dřívějších let byli na tom hůře než uchazeči z minulého roku. Pravděpodobnost získání místa v profesní přípravě se pohybovala mezi 23 % *starších* uchazečů z dřívějších let s ukončenou hlavní školou a s nanejvýš dostačující známkou z matematiky a 86 % uchazečů s maturitou a přinejmenším dobrou známkou z matematiky, kteří se hlásili poprvé.

Hodnocení současného místa působení

116 400 *starších* uchazečů, kteří se po opětovném pokusu nacházeli v profesní přípravě poskytující plnou kvalifikaci, bylo se současnou situací spokojeno. Nemuselo to být jen učení, nýbrž také školní profesní příprava nebo studium. Obnovené navštěvování školy (22 800), branná a civilní služba (3100), praktika (11 800), výdělečná činnost (13 400) a formy přípravy na profesi včetně přípravného roku odborného vzdělávání sice nebyly označeny za splněné přání, převážně však byly akceptovány jako smysluplný přechod. V překerní situaci byli *starší* uchazeči, kteří zůstali bez zaměstnání (60 800), měli pouze zaměstnání (18 400) nebo vykonávali domácí práce (3400). Ti uváděli, že jsou ve slepé uličce, nebo svou činnost brali jako nouzové řešení.

Výsledek

Značně zvýšený počet *starších* uchazečů je důsledkem nůžek, které se po dlouhou dobu až do roku 2005 stále rozevíraly. Nabídka učebních míst klesla ze 721 800 (rok 1992) na 562 800 (rok 2005) a ve stejném období vzrostl počet absolventů všeobecně vzdělávacích škol z 759 700 na 939 300. Vývoj se přiostrčil ještě tím, že mnoho učebních míst zaniklo ve výrobě, kde dříve o učební místa soupeřili absolventi hlavních škol mezi sebou. Typickým příkladem byly stavební a přidružené profese. V oblasti služeb sice vzniklo mnoho nových učebních míst, ta jako kompenzace nestačila.

Od roku 2006 nabídka učebních míst opět stoupá. Při klesajícím počtu absolventů škol by *starší* uchazeči mohli mít opět lepší šance na získání učebního místa, protože potřeba odborných sil a také připravenost podniků ke vzdělávání při nadále příznivém hospodářském vývoji značně poroste.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Ulrich, Joachim Gerd und Krekel, Elisabeth M.: Welche Ausbildungschancen haben „Altbewerber“? Berufsbildung in Wissenschaft und Praxis, 2007, č. 2, s.11-13.

IKT ve finském vzdělávání

Finská vláda ustavila pracovní skupinu, která má za úkol vypracovat způsoby využívání informační a komunikačních technologií (IKT) ve vzdělávání. Je to reakce na požávku po koherentních, spolehlivých a aktuálních informacích pro rozhodovací sféru a pro související elektronické služby.

Skupina předložila v roce 2007 zprávu, v níž navrhla národní architekturu IKT založenou na odvětvových úkolech a klíčových procesech a na potřebě úložišť dat a společných informačních systémů. Předložený návrh se zaměřuje na sedm oblastí:

- Služba rozvoje vzdělávání a profesní přípravy
Dát myšlenky a inovace ze sektoru vzdělávání k dispozici všem.
- Informační služba pro poskytovatele vzdělávacích služeb
Žádné zbytečné nebo překrývající se zprávy: integrovaná informační služba pro racionalizaci administrativy.
- Určování technické infrastruktury
Minimální požadavky na vybavení a software využívaný v přímém kontaktu i v distančním vyučování. Technická infrastruktura vyžadovaná ve vzdělávání v reálném i virtuálním prostředí.

- Služba poskytující vyučovací materiály
Společné vyučovací materiály pro usnadňování vyučování a zaručování kvality služeb.
- Národní registr intelektuálního kapitálu
Elektronický životopis používaný všemi finskými občany. Záznamy o studiu k dispozici v elektronickém formátu.
- Informační služba pro uchazeče
Aktualizovaný přehled finského vzdělávání od předškolního vzdělávání až po vzdělávání dospělých.
- Elektronické aplikace
Mnoho příležitostí ke vzdělávání – jednotný systém přihlašování.

AK

Pramen: Finland. Streamlining ICT services in education and training. Cedefop Info, 2007, č. 3, s. 8.

Co nového v časopisech

<p>Céreq Bref</p> <p>DIEDERICHS-DIOP, Laurence et DUPRAY, Arnaud Disparités de carrière des hommes et des femmes dans la banque commerciale. [<i>Nerovnosti v kariéře mužů a žen v komerčním bankovníctví.</i>] Céreq Bref, 2007, No. 245, p. 1-4, 2 grafy.</p> <p>I v bankovním sektoru přetrvávají po desetiletí profesionální nerovnosti mezi muži a ženami. Hraje v tom roli několik faktorů, z nichž některé jsou zjevné a uznávané, např. vzdělání nebo mobilita, jiné jsou spíš předpokládáné, např. pracovní doba, dovolená či mateřství, které se kombinují a vzájemně posilují. Tyto faktory způsobují, že profesní dráhy žen se vyvíjejí méně příznivě, než je tomu u mužů. Omezují se prostředky a příležitosti, které by ženám umožnily vyvíjet se profesionálně stejně jako muži. Nerovnosti jsou podloženy statistickými údaji.</p>	<p>AGBOSSOU, Igor, CAREL, Sophie et CARO, Patrice Les échanges européens Erasmus... : accroître la mobilité des enseignants pour développer celle des étudiants. [<i>Evropské výměny Erasmus... Zvýšit mobilitu vyučujících pro rozvíjení mobility studentů.</i>] Céreq Bref, 2007, No. 246, p. 1-4, 4 grafy.</p> <p>Historie výměnných programů od 80. let. Zahájení programu Erasmus v roce 1987. Program Erasmus je klíčový pro podporu mobility ve vysokoškolském vzdělávání. Rozhodující role učitelů pro mobilitu studentů. Korelace a nerovnosti mobility učitelů a studentů. Statistické údaje o mobilitě učitelů a studentů v jednotlivých regionech Francie. Srovnání mobility učitelů a studentů ve Francii a v ostatních zemích EU.</p>
<p>SÉCHAUD, Fred et POTTIER, Emmanuelle La formation continue: un marché segmenté dans lequel se construisent pourtant des ponts. [<i>Další vzdělávání: segmentovaný trh, ve kterém se přesto budují mosty.</i>] Céreq Bref, 2007, No. 247, p. 1-4.</p> <p>Trh další profesní přípravy je ve Francii velmi oddělený. Některé organizace nebo způsoby profesní přípravy jsou soustředěny ve světě podniků. Jiné odpovídají především na veřejnou poptávku a opírají se o poskytování pomoci lidem při začleňování a opětném začleňování do trhu práce. Mezi těmito dvěma světy se však vytvářejí mosty díky smíšenému financování a velmi často tam, kde se obě formy stýkají. Jedna zajišťuje kvalifikační cesty lidem na okraji trhu práce, druhá se potýká s potížemi, které mají podniky při přijímání pracovníků na místa vyžadující jen nízkou kvalifikaci.</p>	<p>JOSEPH, Olivier, LOPEZ, Alberto et RYK, Florence Génération 2004, des jeunes pénalisés par la conjoncture. [<i>Generace 2004, mladí lidé znevýhodnění stavem věcí.</i>] Céreq Bref, 2008, No. 248, p. 1-8 : 5 tab., 6 grafů.</p> <p>V roce 2004 opustilo vzdělávací systém více než 700 000 mladých lidí. Od konce 80. let se pokrok v délce vzdělávání a počtu diplomů zastavil. Uvádí se srovnání s generacemi 1998 a 2001. U Generace 2004 se projevuje méně nezaměstnanosti a více návratů do vzdělávání. Přetrvávají nerovnosti mezi muži a ženami. Narůstají problémy části mladých lidí pocházejících z rodin imigrantů.</p> <p><i>Články o dlouhodobém sledování Generací 92, 98 a 2001 najdete ve starších Zpravodajích – viz tematický rejstřík.</i></p>
<p>CADET, Jean-Paul, CAUSSE, Lise et ROCHE, Pierre Conseiller principal d'éducation: un métier au cœur des enjeux sociaux. [<i>Hlavní poradce pro vzdělávání: povolání uprostřed sociálních výzev.</i>] Céreq Bref, 2007, No. 242, p. 1-4, 1 graf.</p> <p>Hlavní výchovní poradci (<i>Conseiller principal d'éducation</i> - CPE) působí v nižším sekundárním vzdělávání (<i>collège</i>) a ve vyšším sekundárním vzdělávání (<i>lycée</i>) od roku 1970. Jejich funkce je neustále znovu definována v důsledku společenských a školských transformací. Způsob, jakým pracují, se liší podle zařízení a kvality partnerských vedoucích pracovníků. Často se stává, že vykonávají nálehavé úkoly, které nespádají do jejich pole působnosti, ale které ostatní odborníci ze vzdělávací obce nemohou nebo nechťejí vzít na sebe. V roce 2006 bylo ve Francii celkem 12 600 CPE, z toho 67 % žen. Průměrný věk byl 41 let. Jeden CPE má na starosti zhruba 360 žáků, kterým poskytuje poradenské služby.</p>	<p>BOUDER, Annie et KIRSCH, Jean-Louis La construction de l'Europe de la compétence : réflexions a partir de l'expérience française. [<i>Vytváření Evropy kompetencí. Úvahy vycházející z francouzských zkušeností.</i>] Céreq Bref, 2007, No. 244, p. 1-4, 1 obr.</p> <p>Od doby Římské smlouvy v roce 1957 se projevují snahy o harmonizaci systémů certifikace mezi jednotlivými evropskými státy. Článek rekapituluje tuto padesátiletou historii. Francie stála po dlouhou dobu stranou těchto snah. Významným počinem bylo vytvoření profesního bakalaureátu v roce 1985. V závěru článku autoři uvádějí čtyři hlavní modely porovnávání mezi povoláními a certifikací: směrnice pro regulovaná povolání, evropský slovník povolání a k nim příslušného odborného vzdělávání a certifikace, Evropský rámce kvalifikací a Europass.</p>

Nové knihy v knihovně

ŠANDEROVÁ, Jadwiga.

Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách : několik zásad pro začátečníky. Spolupracovala Alena Miltová. 1. vyd. Praha : Slon, 2007. 209 s. (Studijní texty ; sv. 34) ISBN 978-80-86429-40-3 Sg. 26530

Musí být recenze vždy kritická? Samozřejmě nemusí, ale čím je recenze kritičtější, tím lépe musí být napsána – tím důkladněji musí recenzent pasáže, tvrzení nebo formulace, které se mu zdají sporné, promyslet a tím lépe musí argumentovat a svá tvrzení lépe dokládat. Zásadně však platí, že vztah recenzenta k autorovi by neměl být nepřátelský.

Uznávání výsledků neformálního a informálního učení : aktivita OECD : národní srovnávací zpráva za Českou republiku. Praha : Národní ústav odborného vzdělávání, 2007. 106 s. Sg. 26528

Chudoba v ČR se mírně prohloubila (indikátor relativního propadu příjmů v roce 2002 činil 15 % oproti 13 % v roce 1996), přesto však byla pod průměrem za EU-25. Oproti ostatním státům však ČR měla vysokou koncentraci osob těsně pod prahem chudoby. Mezi 60 a 70 % národního vyrovnaného mediánového příjmu se nalézalo 8 % osob, které představovaly skupinu možných budoucích chudých.

OECD.

Czech Republic country note : tertiary review : thematic review of tertiary education. Jon File, Thomas Weko, Arthur Hauptman, Bente Kristensen, Sabine Herlitschka. Prague : Centre for Higher Education Studies, 2006. 83 s. ISBN 80-86302-41-5 Sg. 26521

KELLER, Jan a TVRDÝ, Lubor.

Vzdělanostní společnost? : chrám, výtah a pojišťovna. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2008. 183 s. (Studie ; sv. 49) ISBN 978-80-86429-78-6 Sg. 26527

K nevyřčeným předpokladům konceptu vzdělanostní společnosti patří rovněž představa, že vzdělanost vede k větší ekonomické pružnosti, a tedy k rozvoji podnikatelských aktivit. Ani tuto hypotézu dostupná data nepotvrzují. Mezi zeměmi Evropské unie jsou velké rozdíly v počtu podnikatelů, přitom největší podnikatelskou aktivitu zaznamenáváme v podprůměrně vzdělaném Portugalsku a Řecku, kde na 1000 osob připadá více než 90 podnikatelů.

COOMBES, Allen J.

Stromy. Fotografie Matthew Ward. 3. vyd. Praha : Knižní klub, 2006. 320 s. (Příroda v kostce). Název originálu: Trees. ISBN 80-242-1631-0 Sg. 26526

Jírovec zanedbaný (Aesculus x neglecta) Listy: Dlanitě složenné, obvykle s pěti eliptickými, ke konci zúženými, jemně zubatými, řapíkatými lístečky, až 20 cm dlouhými a 9 cm širokými, lysými, kromě chloupků na nervech na líci, na rubu jemně pýřivé. Kůra: Šedohnědá, s mělkými brázdami. Květy: 2,5 cm dlouhé, bělavé, rostou v kuželovitých vzpřímených latách od

konce jara do začátku léta. Plod: Kulovitý a hladký, asi 4 cm široký. Místo původu: Jihovýchod Spojených států. Místo vyskytu: Hlavně pobřežní planiny. Poznámka: Kříženec mezi jírovcem osmimuzným (Aesculus flava, viz str. 179) a Aesculus sylvatica; nejznámějším kultivarem je „Erythroblastos“.

EMMERT, František.

Rok 1968 v Československu. Fotografie ČTK ; předlohy dobových písemných dokumentů poskytl Národní archiv ČR. 1. vyd. Praha : Vyšehrad, 2007. 63 s. Příloha ke knize: CD Vysílání Československého rozhlasu v srpnu 1968 : autentické záznamy z živého vysílání Československého rozhlasu (z budovy na Vinohradské třídě v Praze) v srpnových dnech roku 1968. ISBN 978-80-7021-903-4 Sg. 26524

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY.

Typový skartační rejstřík : novelizované vydání. 2. vyd. Ostrava : Montanex, 2005. 217 s. + CD. (Abeceda podnikání) ISBN 80-7225-086-8 Sg. 26523

Autoevaluace : výběr příspěvků : metodický portál www.rvp.cz. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2007. 108 s. ISBN 978-80-87000-16-8 Sg. 26509

... žádný standardní nebo modelový plán autoevaluace neexistuje. Každá škola má svou vlastní historii a kulturu, z níž vyrůstá její jedinečný plán.

GENDLIN, Eugen T.

Focusing : tělesné prožívání jako terapeutický zdroj. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. 168 s. (Spektrum). Název originálu: Focusing. ISBN 80-7178-793-0 Sg. 26520

... potřebuju myslící lidi, aby mi řekli – ano, jsi v pořádku, dovedeš myslet. Ale tohle učitelé nikdy nedělají. ... Vždycky mi jen dali dělat úkoly, ale to byly věci, o kterých se nedalo moc přemýšlet.

ILLERIS, Knud (ed.).

Adult education in a transforming society : 2nd report from the Adult Education Research Project. Roskilde : Roskilde University Press, 1998. 184 s. ISBN 87-7867-069-1 Sg. 26522

... the concept of responsibility has quite another connotation. Here one can see responsibility presented as the necessary counterbalance to the economically oriented rationale of efficiency which is becoming ever more dominant in education as well as in most other societal sectors.

RISNER, Nigel.

Tajemství vlivu : život, který si zasloužíte. 1. vyd. Praha : Ekopress, 2007. 218 s. Název originálu: The Impact Code - Live the life you deserve. ISBN 978-80-86929-34-7 Sg. 26504

... nedávejte si časové termíny, které je moc těžké dodržet, protože by vám práci znechucovaly a mohly by vás od ní odrazovat. Zrovna tak důležité je, aby konečný termín nebyl příliš daleko, protože pak by to nebyla výzva a vy byste ztratili zájem.

HERMOCHOVÁ, Soňa.

Teambuilding. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 113 s. (Vedení lidí v praxi) ISBN 80-247-1155-9 Sg. 26447

Čím výše stojí člověk v hierarchii své organizace, tím více své pracovní doby stráví na schůzích. U středního managementu se odhaduje, že jde o 35 % týdenního pracovního času, u vyššího pak až 50 %. Američané také spočítali, že proschůzovaná pracovní doba je velmi nákladná – činí 9-15 % z rozpočtu.

KOLAJOVÁ, Lenka.

Týmová spolupráce : jak efektivně vést tým pro dosažení nejlepších výsledků. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 105 s. (Poradce pro praxi) ISBN 80-247-1764-6 Sg. 26448

Při sestavování nového týmu je ideální nechat všechny potenciální členy absolvovat test týmových rolí. Na základě jeho výsledků bychom měli mít poměrně přesnou zprávu o tom, zda se jednotliví členové k sobě navzájem „hodí“...

HUNT, Morton M.

Dějiny psychologie. 1. vyd. Praha : Portál, 2000. 708 s. Název originálu: The story of psychology. ISBN 80-7178-386-2 Sg. 26529

... utichání staré hádky mezi situacionisty a dispozicionisty. Většina psychologů se dnes kloní k interakcionistickému pohledu, že libovolné chování pramení z interakce mezi situací a osobností. Obdobně se interakcionistickému pohledu otevírá starobylá debata, jestli je osobnost vrozená, nebo naučená.

KLÍMA, Jan.

Přehled dějin Portugalska. Hradec Králové : Gaudeamus, 1995. 173 s. ISBN 80-7041-217-8 Sg. 26510

Ve srovnání s rozmachem Anglie, která prožívala explozi první průmyslové revoluce, a s intelektuálním růstem Francie, vrcholícím Velkou revolucí, však Portugalsko připomínalo tiché a nehybné zákoutí, kde lze jen snít o někdejší velikosti. Absolutismus vadil o to víc, že jeho nositelem byla žena slabé fyzické a nervové konstituce.

SENGE, Peter M.

Pátá disciplína : teorie a praxe učící se organizace. 1. vyd. Praha : Management Press, 2007. 439 s. (Knihovna světového managementu). Název originálu: The Fifth Discipline. The Art and Practice of the Learning Organization. ISBN 978-80-7261-162-1 Sg. 26449

Vize se šíří jako důsledek posilujícího procesu projasňování, nadšení, komunikace a oddanosti. Když lidé o vizi hovoří, vize se projasňuje. A jak se vize projasňuje, roste i nadšení pro její přínosy.

HROŇÍK, František.

Hodnocení pracovníků. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 126 s. (Vedení lidí v praxi) ISBN 80-247-1458-2 Sg. 26451

Hodnocení pracovníků a jejich práce je obvykle koncipováno v jednoročním či půlročním cyklu. To ovšem neznamená, že jednou za rok či půlrok proběhne hodnotící pohovor a pak už nic.

JANDA, Patrik.

Vnitřní komunikace : nástroje pro úspěšné fungování firmy. Praha : Grada, 2004. 128 s. (Poradce pro praxi). ISBN 80-247-0781-0 Sg. 26453

Na operativní poradě musí dojít k rozhodnutí. Přítomní jsou zaměstnanci, kteří se na procesu přímo podílejí. Nesnažte se zvát ještě další účastníky, aby jim náhodou něco neuteklo. Způsobíte tak komunikační paralýzu. Ideální počet účastníků z hlediska komunikace je 5-7 osob.

KAPLAN, Robert S. a NORTON, David P.

Alignment : systémové vyladění organizace : jak využít Balanced Scorecard k vytváření synergií. 1. vyd. Praha : Management Press, 2006. 310 s. (Knihovna světového managementu) ISBN 80-7261-155-0 Sg. 26454

Dosahování úspor z rozsahu podnikatelských procesů je tradičním cílem a tradiční konkurenční výhodou velkých organizací. Od nejčasnějších dnů éry moderních podniků velikost vytvářela příležitost.

ČAKRT, Michal.

Konflikty v řízení a řízení konfliktů. 1. vyd. Praha : Management Press, 2000. 181 s. ISBN 80-85943-81-6 Sg. 26458

Většinou platí, že ti, kteří jsou u moci se snaží zachovávat status quo. Není proto divu, že na konflikt pohlížejí jako na vyrušení, jako na poruchu v jinak zdravém systému.

FISHER, Robert, URY, William a PATTON, Bruce.

Jak dosáhnout souhlasu : zásady úspěšného vyjednávání. 2. vyd. Praha : Management Press, 2006. 173 s. Název originálu: Getting to Yes. Negotiating Agreement Without Giving In. ISBN 80-7261-100-3 Sg. 26459

Při vyjednávání, zejména jde-li o nepříjemné spory, mohou být pocity důležitější než diskuse. ... Emoce mohou velmi rychle zavést vyjednávání do slepé uličky, nebo ho ukončit.

GROSS, Stefan F.

Vztahová inteligence : schopnost a umění získat si lidi. 2. vyd. Praha : Management Press, 2003. 234 s. Název originálu: Beziehungsmintelligenz: Talent und Brillanz im Umgang mit Menschen. ISBN 80-7261-076-7 Sg. 26460

Nefalšovaná chvála je natolik mimořádná, že zabere pokaždé. Proto neváhejte. Vyslovte nahlas vše pozitivní, co vás napadne v souvislosti s partnerem. Nečekejte příliš dlouho, jinak promarníte příležitost a chopí se jí někdo druhý.

PALENČÁROVÁ, Jana a ŠEBESTA, Karel

Aktivní naslouchání při vyučování : rozvíjení komunikačních dovedností na 1. stupni ZŠ. 1. vyd. Praha : Portál, 2006. 102 s. (Pedagogická praxe) ISBN 80-7367-101-8 Sg. 26482

Znovuobjevené knihy

WELLS, Herbert George.

Rusko v mlze. 1. vyd. Praha : Státní nakladatelství politické literatury, 1960. 90 s. Sg. 12143

Jdete-li za soumraku některou postranní ulicí a nevidíte nic jiného než špatně oblečené lidi, kteří spěchají a vlekou rance, máte dojem, jako by všichni obyvatelé někam prchali. Tento dojem není tak docela klamný. V tomto ohledu jsou bolševické statistiky, které jsem viděl, otevřené a poctivé. Počet obyvatel Petrohradu poklesl z 1 200 000 (před rokem 1919) na něco málo přes 700 000 a stále klesá. Mnozí se vrátili na vesnici, mnoho jich odešlo za hranice, a také útrapy v tomto městě si vyžádaly obromně oběti.

WITTLICH, Petr

Česká secese. 1. vyd. Praha : Odeon, 1982. 379 s. (České dějiny ; sv. 52) Sg. 23530

Pro absolventy Uměleckoprůmyslové školy však byly Muchovy práce zjevením zcela nových možností. V grafice neměly soupeře. Proto k němu zamířil i mladý Vojtěch Preissig, když se roku 1898 rozjel na radu Ludka Marolda do Paříže.

TOFFLER, Alvin

Šok z budoucnosti. 1. vyd. Praha : Práce, 1992. 284 s.

ISBN 80-208-0160-X Sg. 24459

Jestliže bude vzdělávání trvat po celý život, znamená to oslabení požadavku nutícího děti chodit do školy na celý den. Mnoho mladých lidí bude víc uspokojovat i vzdělávat, když budou chodit na půl úvazku do školy a na půl úvazku pracovat na málo kvalifikovaných místech v městských službách, ať již placených nebo ne.

AYER, A. J.

The Problem of Knowledge. [Problém vědění.] Harmondsworth : Penguin Books, 1966. 223 s. Sg. 20216

CATTELL, Raymond B.

The Scientific Analysis of Personality. [Vědecká analýza osobnosti.] 1. vyd. Harmondsworth : Penguin Books, 1965. 399 s. Sg. 20215

THOMSON, Robert.

The Psychology of Thinking. [Psychologie myšlení.] Harmondsworth : Penguin Books, 1966. 214 s. Sg. 20217

VERNON, M. D.

The Psychology of Perception. [Psychologie vnímání.] Harmondsworth : Penguin Books, 1966. 264 s. Sg. 20218

JACKSON, Brian and MARSDEN, Dennis.

Education and the Working Class : some general themes raised by a study of 88 working-class children in a northern industrial city. [Vzdělávání a dělnická třída. Některá obecná témata vyplývající ze studie 88 dětí z dělnické třídy v jednom severním dělnickém městě.] Harmondsworth : Penguin Books, 1966. 296 s. Sg. 20219

BROWN, J. A. C.

The Social Psychology of Industry : human relations in the factory. [Sociální psychologie průmyslu. Lidské vztahy v továrně.] Harmondsworth : Penguin Books, 1965. 309 s. Sg. 20220

BRONOWSKI, J.

Science and Human Values. [Věda a lidské hodnoty.] Harmondsworth : Penguin Books, 1964. 94 s. Sg. 20221

Motivation : selected reading. [Motivace. Vybraná četba.]

Edited by Dalbir Bindra and Jane Stewart.

Harmondsworth : Penguin Books, 1966. 352 s. (Penguin Modern Psychology ; UPS 1) Sg. 20222

Zajímavé internetové adresy

Centrum pro studium demokracie a kultury

Hlavním cílem CDK je přispívat k vytváření a rozvoji demokratické politické kultury, připomínat nezastupitelnost křesťanských hodnot patřících k základním zdrojům evropské civilizace a zdůrazňovat důležitost vzájemného ovlivňování politické, hospodářské a kulturní oblasti. <http://www.cdk.cz/>

Minimum o předsednictví

E-learningový kurs určený pro laickou veřejnost. V sedmi kapitolách získáte základní informace o EU a o povinnostech předsedající země a hned si můžete své znalosti otestovat. V prvním pololetí příštího roku se to může hodit. <http://minimum.iss-edu.cz/kurz/index.htm>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav odborného vzdělávání, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, www.nuov.cz. Redaktorka: Anna Konopásková, anna.konopaskova@nuov.cz, tel. 274 022 133, fax 274 863 380.